

1860

KÉPES ÚJSÁG

1860

3016

Pest 1860, vasárnap Január 1-jén.
Megjelenik minden vasárnap másfél uagy iven

2. köt. 1. sz.

Előfizetési díj fél évre 5 ft. 25 kr., egész évre 10 ft. 50 kr.
Előfizetheti: Werfer Károly kiadónál földunyor 10. szám alatt, és minden es. kir. postahivatalnál.

Mintogy elmúlt a vizsály, a régi atok: Béke szálljon e hazában, magyarok reátok.

A csárda vendégei.

Kiszorult a pusztá derekára a nádtetejű csárda, ezer ut vagy egy sem vezet oda, legfeljebb a kezes állat, mely ösztönénél fogva keresetlen is rátalál; hanem az éjnek éjszakáján a hájba dugott mécsébőlnek pislogó világa kineéz az ablakon, mintha vendégihónak tettek volna oda.

A pusztá, ez a nagy egyenességű föld, melyen a vándor néha vezértelenebben kószál, mint a hajós a tenger vizén, hol a világitótorony lángja mérőföldről tájékoztat, mondom, ez a pusztá elfeketedik a sötét éjszakában, s a jámbor utas addig járna ide s tova, hogy reggelre épen oda érne, a honnét nappal elindítá lovát, ha az a kis mécseláng ki nem pislogna a tényérnyi ablaknak üvegén, s mint a jó szerencse, kéretlen nem vezérléné föld alá, a „Kedvetlen csárdába.“

Az éjnek veszedelme nem egy embernek juttatá eszébe azt az imádságot, melyet talán fogadásból sem tudna már elmondani, s ha a mogorva csárdás nem is várja vetett ágygaly, de kezét szorítat vele a hozzá bevetődött utas, mert e pusztai remete hajlékot ad mindenkinek, s hálaképen néha még egy áldó szót sem kíván.

Néha napján pedig búcsujáráhelylyé válik a „Kedvetlen csárda,“ s minthogy a pusztában nem árulnak pénzért ezerféle szendélyt, hogy azt, mint a városi nép, minden pillanatban megvehesse, — meglát a puszták fia néhány cigányt, ki az egyik faluból a másikba egy huzamba nem tud elyálgolni nyugvás nélkül, betereli a csárda pitvarába őket, egy pár vászoncseléd is kitelik az ételhozásból, s megüli a maga piros pünköszt napját, ha mindjárt nem azon napra nyomatták is a patoki naptárba.

Hányszor támaszkodott az öles somfabotra, hogy a fűnn csicsergő pacsirtának jó kedvét hallgathassa, hányszor szólamlott meg ünkeblében is egy sirvarivó nóta, s minthogy ép szívében a szendélyek kése még nem vagdtal oly mély csatornát, hogy azon kifolyt volna a jobb érzelem, mint a száraz fű a reggeli harmatot, megkivánja a nótát, hogy egy pár pillanatra ne csak a maga szívének dobbanását hallja.

Hangossá válik a hallgatag ember, — tán a kéretlen nézőt meg is döbbsenti a hang, melyről azt hinné: egy emberben nem férhet meg, s elitélné magában a szilajságot; mert szükké vált neki a csárda. Nem tudot, te, jámbor idegen, hogy a puszták fia lónapokig nem szól annyit, mennyivel te a szomszédodtól hitelle kikoldulsz egy divatfoszlányt; de mert az ő szívében is a vérnek melege csörgedez, összegyülekezik a fiatal érenek vágya, s megmegszólamlík benne az érzelem. Ekkor hangossá válik, mint az égdörgés, de a mint a felhő kisorshatta terhét, újra csöndes a láthatár, s még azt a madarat is meghallod énekelni, mely a két fellegek közé legmagasabbra szállt.

Elhelyezkedik a cigány, rosz padon, hordófenéken keres helyet, hogy a megszállajt parancsolót könnyebben szolgálhassa, — az első hegedűnyikkanások bekandikál a leány is, mint mikor a kelő nap sugarára az ibolya kibújik, s a vigadó legény észreveszi, milyen szépen van az kigondolva, hogy ne csak a ma-

dárnak, de az embernek is legyen hozzávaló párja —

Teszi a dolgát a cigány, s a mulató legény elkap egy ugratja a bekandikálóból, s fél kezében módosan ugratja, nehogy, mint a félény kis madár, kirepüljön a kezéből. Megzaklatja a vért a nóta, az eddig szunnyadó érzelem fölbreb, s minthogy oly közel a leány, kinek elmondani kéne, néma tekintete nyitott könyvvé válik, melyből a bőtitket az is elolvassa, ki a bőtit nem ismerte soha.

Lesütött szemmel is meglátja a leány a titkos beszédet, két orczája vöröstre pirul, s nehogy a másik is eltalálja, mi nyugtalanodik az ő szívében, s nehogy amaz a választ kitalálja az uralkodó pirban, könnyedén kipördül a legény kezéből.

A moudott szót alig értené meg a két fiatal cseléd, azért a legény meghajszolja a lányt, s a mint újra elkaphatja, két kezébe fogván, keresi a szemét, ha talán a többit is elmondaná neki.

Aprózza a táncznak ugrásait, azt gondolat, szilajságát nyugossza ki, pedig, mint az elmondott imádságnak áldását várja most, s a könnyű lépésben, mint egy ölbeli gyermeket, édesen ringatja, hogy a szemnek egyetlen pillantásában azt a jó szót, a mi mondvá is oly kevés, találomra mutassa meg neki.

Hej, van az indulatnak ezerféle nyelve, s a meglepett lány megijed a maga örömetől, s menekülni vágyik egy pillanatra attól, kit ezer mértőldnyírről visszaimádkoznék, mikor nem láthatná.

Mint a virága kelyhéből, kisiklik a legény kezeiből, s mintha elakarna röppenni, körüljárja a tért. Hasztalan kiséri, három-négyszer elpördül az ölelő karoktól, s a megzaklatott legény elpirulva két orczában, eszébe jut büszke volta, s a tulsó félen nyalkán egyengeti magát.

Egyenesre termett mivoltával maga után csalja a nézőket, s az elrezozt leány, mint az erdőnek madara, vissza szeretne szállni a lombos ágra, honnét egy gyanított szellőnek zöreje elverte.

Hiában kerülgetik egymást, a nótának legfrisebb menete összetereli őket, s ekkor a két táncos, összeszokva a közös gondolatban, egy pördülésben megint egybe kapaszkodnak, s mire a nótának legvégére érnek, csak a táncnak vagyon vége, de majd utána következik, a szerelemnek öröme, bánata, mit a leány dalogatva, a legény füttyörészve beszél a magának.

Ilyen a magyar táncz, megítélni csak a magyar ember tudja, s e titkos írást hasztalan akarnák más nyelven is megérteni, — ennek a kulcsa a mi szívünkbe van egyedül beárvá.

R.

A megérkezett bankók.

Pesten van most körülbelül harminczhat könyv, melybe azok vannak név szerint beírva, kik tán legkevesebbszer ütöttek a nagy asztalra, hogy magyarságukat annál jobban higgyék; hanem elkövetkezvén az óra, melyben a hitet vallani is kell, megtakarított forintoskaikal betérnek azon egyszerű hajlékba is, hol a magyar lapszerkesztő lakik.

Szerény hajlék a fővárosnak félreesső ut-

cazában, csak olyan gyalogjáró embernek való, kevés a vendége, még az a lótofutó is, ki a leveleket hordja, úgy mondvá találja meg, s beadja azt a néhány levelet, mit kezeletlen kezek tettek föl a vidéki póstára, hogy azt nekünk olvasnivalóért elhozza.

Ha csak e néhány levéllel járnak az utcának hosszát, kár volt oly szélesre szabni, egy gyalogut is elég lenne házig, hova a magyar ember, talán nem is gondol rá, szavazni jár saját létele, s hova épen úgy kellene sietnie, mint a gyógyszerért, midőn a halál ellen orvosáért megyen.

Isten hozott titeket, várva várt vendégek! itt az új esztendő, rövid két hét alatt együtt lesztetek, s megszámláljuk, hány az igaz hívő, ki a magyar szót hallgatni akarja, ha pénzébe kerül is? és ezen néhány forinttal kü. lömb annál, ki, hogy a fizetést elkerülje, maga beszél, sőt még kiabál is: magyar vagyok; de a ki az erszénybe is úgy belelát, mint az emberek veséjébe, aligha elliszi.

Fölbontom a legelső levelet, öreg olvasható betűkkel van írva, mintha bizonyítványt volna megírva, hogy mindenki elolvashassa, ez nem lehet más, ezt a hit szolgálja írta, ki séretképen elküldvén félelv előfizetésképen az öt forintos bankót. Ujdonatuj bankó, ekkorát sem a lélekpenzben, sem temetőkor nem adnak; mert a falun tudnak még könyezni; s az örökösök a kövér falat reményében, nem sirják el a pénzt. Ki adhatta volna ezt a bankót igazabban, mint az édes apa, kinek a legelső fiut ma adták kezébe, hogy megcsókolja, ki megötvén a szent vízzel a kis honpolgárt, arra gondolt, hogy a magyarok Istene nem hagyja számunkat megfogyni, s helyettünk egyenkint küldi e világra az utódokat, s a derék pap illetetten veszi kézbe azt a nagy könyvet, hogy az új nevet a többi közér írja. Ekkor maradván az asztalán a bankó, s elkövetkezvén az új esztendő, elküldi a magyar szerkesztőnek, küldjön ezért neki lapot, s ő is, ki a szeretetet és a hitet naponként hirdeti, e lapok sorából merit néha egy kis reménység et!

A második levél alakjára majdnem olyan, minőt csak egy titokban szoktak elküldeni, — megismerem mindjárt a leányírás, azon félelv betűket, melyek oly nagyon szeretnének rendezélni a szerkesztő előtt, de a toll nem engedelmeskedett egyiránt a kis gyöngye kéznek. A lázat az szolgálónak írta magát a kis leány, elképzelvén, milyen hirt országra szóló hatalmu ur az, kivel levelezésbe állt, bankgye hóféhér, mintha most gyártották volna, s ha elgondolkodom a féhérségen, eszembe jut a kis leánynek egész évi gondja, mikor tejből és turbóh addig rakogatott félre egy egy filért, hogy december végére kikerült az egész bankó, — s ekkor édes szülőjénél kicsorélvén a legféhérebbet, mint egy szűkebelnek áldozatát fölküldi mihozánk, hogy neve ki ne maradjon az áldozók sorából.

A harmadik levélnek czime ludtollal van írva, a végét is, a jó Isten tudja, mikor vágta el utólján, vastagon ereszté a tintatartó levét; de a tartalom is olyan, hogy csak ily vastag toll lehetett leírni.

Tekintetes szerkesztő ur!

Még az egyszer küldök öt forintot, megkísértem, talán nem veszek érette mérget; mert az én újságomat Pesttől idáig minden ember

előbb olvassa, mint én, — és sokszor még a zsirnak szagát is megérezem rajta, a mint olvasás közben rájött egy falatot. Kérem azért a tekintetes urat, — izenje meg annak a (ide valami vas tag volt írva) póstának, hogy én fizettem meg az árát, nem más!

Igaza van a derék urnak, ki a sok bosszúság daczára is csak megjött új esztendőnapig, bankjegyén meglátszik, hogy zsidókézen is gyakran megfordult, s képzelem, épen ezen darabon czivakodott legjobban, s el nem tudta gondolni, mi lelta a tekintetes urat, hogy ma ugy megkötötte magát öt forintért? — de, hiábana hazudozik, meg nem menti ezt a bankót; mert azt gondolja a jó ur: Mózes gazda! kendőtől ugy sem lát a magyar író soha egy árva fillért, pedig az veszi ám meg a papírost, mi a kend rongyából készül; azért hasztalan huzakodik, az öt forintot el nem viszi kend; mert én azt Pestre szántam, tehát vagy a kölest hagyja kend itt, vagy az öt forintos bankót.

Csakugyan ott maradt a bankjegy, s a jó ur borítékba zárván, elküldte utánunk!

Most következék a negyedik levél, öt forinttal, de öt darabban; ezt valamelyik gimnasiunmból küldték a diákok. Kiválasztották a legjobb írásu legényt, ez aztán az elkövetkezendő versek és beszédek fejében oly megdöbbentő tisztelettel beszél hozzánk, hogy ily magasság mellett bátran beállhatnánk Kun-Sz. Miklósa toronynak. Valami közös czím alatt rendelik meg a lapot, s az öt darab forintos könnyen eltaláltatja, hogy még a külön darabok is megint több embertől gyülekeztek össze, s elképzelem az elmaradt estelit, vagy a reggeli cipőt, valamint azt a két garast, mit egy tollkésnek árából alkudtak le, itt ott talán egy csizmaszár is eladóba került, csak hogy a gazda ki ne maradjon az újságból, — így került össze az öt forint öt darabban. Előttek állnak az egysesek egy sorban, lelki szemimmal látom a fiatal népséget, és valami jót érzek, ha elgondolom, — majd csak válik valami az oylan fuból, ki egyelőre nem tudván egyebet áldozni a homak, egy újságot koplal, alkuszik és még a csizmaszárát is eladja.

Az ötödik levél tartalmán majdnem összekoveredem, — egy hosszú című tekintetes urnak nevére rendelik meg az újságot bizonyos B. . . né. A bankjegynek egyik sarka kovással van megragasztva, — azon kívül irgalmatlan dolhányszag üt meg orromat, holott asszonykézből mássz nem ílyet várunk. Most ért csak: a hosszú című tekintetes urtól akkor kapták el a bankót, mikor a pagát utítmót megnyerte. Nem hazudhatott, hogy nincsen pénze, azt sem mondhatta, hogy keservesen keresgélte, — most kapta a kártyaszal mellett, s valamelyik tüzről pattant hugomasszony elkapta az orra elől, s ezen műtettel közben szakadt el a bankó. Régióta unsozlják a jó urat, hogy egy újságot járasson, de még nem került rá pénze, azért a nyereségből a legfűstösebb bankót takaróba gyűrték, így került én hozzám a bankjegy.

A hatodik levelet egy gazdatiszt küldi, nevét olvasható bötikkal írta meg, mintha azt nandanak a betük: a leíró minden napi szorgalommal keresi kenyérét, — a mit tanult, minden nap gyakorolja, tehát kétségtelen, hogy aligha lesz oly bőség az erszényében, hogy a megtanultat elfeledhesse. Az öt forintot öt da-

rabban küldö meg, — gyűjtélek ez mindnből, egy forint a készpénzfizetésből, egy forint a csikóknak árából, a harmadikat burgonyán gazdálkodik meg, de még így is kevés volna, azért a nemzets asszony is adott hozzá valamit a pulykapénzből, míg a legutolsó forint minden fióknak kotradéka, s talán a kis leány is adott hozzá valamit, csakhogy kikerüljön.

Akár megirikasson bennünket e gondolat, mikor gyakorlatból tudjuk, hogy ez önmagunk szabta adót lelkiismeretesen törekesznek megfizetni, kik a hazafiai névre méltók óhajtanak lenni.

Midőn kitaláltuk, miképen gyűlt be hozzánk e néhány bankjegy, mi is bevalljuk kötelességünket, mely arra int, hogy a hazát buzgón kívánjuk szolgálni, s az új évnek első napján erőt kérve az egék urától, áhitattal mondjuk: Áldjon meg bennünk a magyarok Istene!

Vas Gereben.

„Genova” szárdinai gőzös elége.

Miként tudva van, e gőzöst a spanyol kormány bérelte ki a végett, hogy Malagából Ceutába katonaságot, lőkészletet s öszvéreket szállítson, de mielőtt útra kelt volna, november 24-kén a kikötőben elégett. E szerencsétlen eset részletei következők: a gőzösen már temérdek lőkészlet, úgy mint 80 láda töltött granát, 350 hordó lőpor, s 200 láda töltény volt felrakva, de alig érkezett meg a malagai kikötőbe, midőn a hajó hátúsó részében, hol néhány láda granát volt elhelyezve, tűz ütött ki. Mivel felfolbanástól tartottak, az egész hajó személyezete eszeveszetteen rohant a ladikokba s a part felé vevettek. A kikötőből a rémitő hir gyorsan elterjedt a városban. Mindenki futásnak eredt, mintha a mórok törtek volna a városra, mentésről ki sem gondolkozott, s így az égés csakhamar elborította az egész hajót. Ekkor két francezia gőzös, a „Stuart Mária” s „Ville de Lyon” legénységének sikerült az égő hajó horgonylánczát megragadni s emelégővá a kikötőből kivontatni az égő hajót. A kikötő bejáratánál a hajó elhagyatottát s a parti ügytelepek golyói által elsüllyesztetett.

A tűz reggeli 8 órakor tört ki s délutáni két óráig tartott. Emberélet nem veszett áldozattól, de a rajta volt 159 öszvér közül csak 20 menekült meg. Az utazók s hajószemélyzet minden pogyásza elveszett, valamint az egész hajó terhe, ugy a Ceutából Algeriasba vezető tengeralatti tavirda minden előkészlete. Az olasz hajókapitány esztelen magaviselete általánosan rosztaltatik.

—e—

Kisfaludon.

— Horváth Gabriele kisasszonynak. —

Itt vagyok hát újra, itt vagyok a pusztán! Gyógyító balzsamkint hat rám levegője; Felejtem a zajos, fárasztó világot, — Édes rományokat, ábrándokat szöve, . . . Eleget gunyolták lelkemet a falak, Melyek eddig rabkint maguk közé zártak; De im szabad vagyok, — szabad valahára! S az édes megnyugvás örömei várnak. —

Mi szép itt az élet! Ábrándos eszöndével A virágos mező, a cseregő patak . . . Valami szokatlant érezek szívem körül: A mult földalmai róla lehullanak.

Kétség és esalódás, s az embergyűlölet, Gond és aggodalom — mind, mind tova tüntek; S lekennem az itten töltött nyájas napok Mindegyike édes, felejtethetetlen! —

Ember vagyok ismét, nyájas bizalommal, Ki megújult hittel remél, örül, szeret . . . Az elviharzott mult olyan már szivemben, Mint borongó köd a sötét romok felett! De mit panaszolok az elmult napokról, Mikor olyan bájos előttem a jelen; Itt, hol tiszta érzés, boldogság közepett A megelégedés szép virága terem! —

Előttek a puszták; ünnepélyes eszendben, Csak ott a nyáj mellett furulyáz a pásztor: Olyan bánatosan, olyan merengően — Szomorú nótáját elhallgatnám százszer; S a mint aztán el-elhal a fájó dallam: Estimára szólnak valahol harangok; Malasztos érzettel hatván át a szívet, Mintha nemis földről jőnének e hangok . . .

Üntudatlan nyulok levenni kalapom; Térdeim megtörnek, ajkamon ima kél: Imádkozom forrón, mint ki ujult hittel Szeret Istent, embert, s örömtelven remél! Kírtva szivemből a kétkedős férgé, S a sötét gyűlölet, e háborgó tenger . . . Újult hit alapján, szeretettel vallom: Hogy van a világon még jó, igaz ember!

Hít, remény világa; nyájas bizodalom! Pénylő világosság a sötétség helyén — Oh áradjatok rám, töltsétek el keblem, Ujjászületésem magasztos ünnepe! . . . És te, bájos lények; ki litem alkotád, Általad szerenem sötét volt eddigem; S bármily hosszú leend — ama szép napokat: Legszebb napjaimat — soha sem feledem!

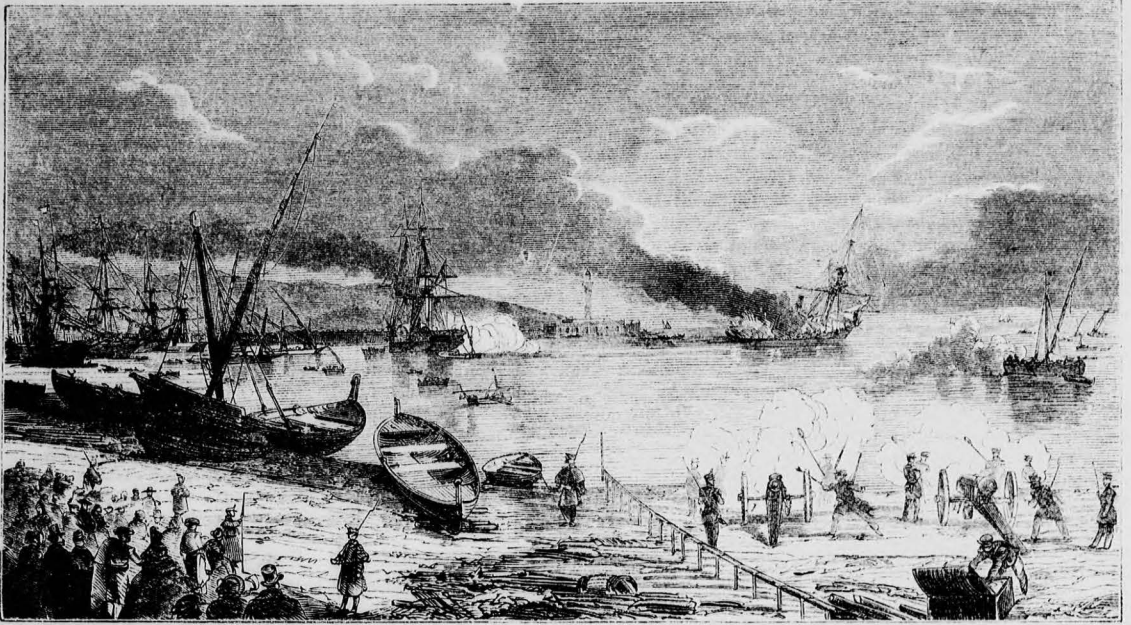
Concha Károly.

John Brown.

E szigorú vonásokkal jelölt arczkép, egy férfit ábrázol, ki a közelebbi időkben, ritka erély s kitarással elkeseredett harcokat vívott a rabszolgaság eltörlése mellett. Az öreg kapitány Brown, mint közbülségesen nevezék, Amerika Connecticut tartományában született, s midőn a virginiai fölkelés élén állt, mintegy 55 éves volt. Még öt évvel ez előtt Kansasban mint békés telepítvényes lakott, de a zavarok miatt, melyek ez államban kitértek, sokat kelle szenvedni. Házát a missouri rabszolgatüldözök földulták, valamint vetéseit is elpusztiták, sőt egyet gyermekei közül is leglyilkoltak. A bű megölte nejét, s ő maga folyvást azon törte fejét, hogy a rabszolgaság pártolói miként boszulja meg magát.

Több rokongondolkodásu, elhatározott férfit gyűjtö maga körül, s egy csapattal — köztük két fia is — Missouri belsejébe hatolt s itt földadatait tüzte ki a fogházakból oly egyéneket szabadtani ki, kik azon gyanu miatt csukattak el, hogy menekült rabszolgáknak adtak menhelyet házaikban. S több ízben sikerült is a nép kegyetlen igazságszálltatása alól kiragadni ily egyéneket. Természetes, hogy ily alkalmakkor nem kímélte golyóitól üldözöit. Később, midőn Kansasban a csend ismét helyreállt, ő is visszatért békés polgári foglalkozásaihoz, de midőn egy alkalommal újra rabszolgavadászok törtek be Missouriból, fölébredt benne az elfojtott bosszu lángja. Ujra betört Missouriba társaival, s tüzzel vassal pusztította a tartományt, mig elfogatott, de tümlőczéből szerencsésen kimenekült.

Egy darabig híret sem sem lehet hallani, mig közelebb Harper Ferryben, — Virginiá-

Genova szárdinai gőzös elézése.

ban — ismét megjelent, mint a rabszolgák bujtatója, ezeket tömeges fölkelésreszervező: Harper Ferry közelében egy kis telepet bérelt ki e célra. Harper Ferry mintegy 3000 lakosból álló telepítvény Virginiában, közel Pensylvániához, — mely helyen az egyesült államoknak nagyszerű hadsértára van. Innét mint központból akart ő a virginiai s marylandi rabszolgák fölszabadítására közremunkálni. Előkészületeit, a mi a fegyver s lökészületeket illeti, jól is rendezé. De a rabszolgák tömeges fölkelésében csalatkozott. De mind a mellett egy maroknyi merész csapatral utra kelt, s mult év october 16-kán Harper Ferryt s az ottani hadsértárt elfoglalá, hova több nevezetes foglyot zárt el. Harper Ferry lakói rémültökbén a maroknyi lázadó csapatban egy egész forradalmi hadsereget láttak, telegráfi sürgönyeik után csaknem elhitte a világ, hogy minden rabszolga föllázadt, s egy fejérnek az élete sem biztos többé Virginiában. Csak ké-

John Brown.

sőbbi tudósításaikból lehet némileg értesülni a dolgok valódi állásáról. Ezek szerint, a szomszéd helységekben fegyveres nép csődült össze, s a hadsértárt ostromolni kezdék. Egyes összecsapások történtek is köztök s a felkelők közt, miknek mindkét részről egy két ember lön áldozata, de semmi jelentékenyebb eredmény nem történt; míg october 18-ik éjjelén az egyesült államok hadihajóiról Lee ezredes vezénylete alatt katonaság érkezett a lázadás színhelyére, s a lázadókat kétségbeesett ellentállásuk dacára legyőzték. E csatában Brown két fia is az elesettek között volt, míg maga négy szuronyszurással mellében s több kardvágással fején, foglyul esett; valamint egy Stephens nevű óriási testalkatú lázadó is, ki három puskagolyóval mellében még élve került a győztesok kezébe. A törvényes eljárás csakhamar befejezetett ellenök, s Brown kapitány dec. 2-kán Charlestonban golyóval végeztették ki. —

Történeli adomák. Különös hangoratanítás.

Bizonyon napon futár repült Trianonból Párisba, és Beaumarchais-t az udvarhoz parancsolá. — A meglepetett író pillanatilag az előszobában várakozván, — Maria-Antoniette királynő boudoirjába vezetett. Dolgozóasztalánál, könyvek és irások közt találá őt, szízes füzetkével kezében.

„Kedves Beaumarchais,“ szólítja meg a királynő, — azon ellenállhatlan varázssával mosolylik, mely csak az ő sajátja, volt — „ma reggel a számomra küldött irodalmi ajándékokat forgatva, öntől e kis füzetke akadt kezembe: „A hangorajáték elmélete.“ Kedvet jelte bennem — ama hangszert megtanulni; — legyen ön tanítómesterem!

„De fölséged . . .“

„Nem remélem, hogy mint tanítványt megvetend; szorgalmas akarok lenni, hogy mestereimnek becsületére váljak.“

„Csak azon alázatos észrevételt engedje tennem fölséged: miszerint különbözőn méltóbbak . . .“

„Álszerénység, — nem ereszem önt el! Holnap elkezdjük a tanulást.“

„De fölséged!“

Gyöngye felhőske vonult a királynő tiszta homlokára.

„Csitt! semmi ellenmondás! Annál maradjunk; viszonzatlásig, holnap déli órában.“

A megkövült Beaumarchais, kocsijához jutott; de nem tudá — hogyan?

Búsan kocsizott Párisba, valahára összeszedvén elméjét, s egy a királyi zenekarban lévő ösmérfőnél leszállt. Halothalványan tántorgott a szobába és a pamlagra rogyott.

„Az égre barátom, mi baja önnek — mielő színben van?“ Kérdezte a zenész.

„Ne kérdezze, a királynő . . .“

„Hogyan? Szerencsétlenség történt?“

„Izsonyatos! Meg vagyok beestelenítve, compromittálva, — a gyermekek gúnytárgya az utczán!“

„Hogyan? Térjen magához! — a királynő, mondja ön!“

„A hangorajátékról elméletemet olvasás, s most tanítást kér tőlem, és én — oh ég és föld!“

„Nos, és ön?“

„Gyakorlatilag mitsem értek; életemben sem volt hangora kezemben.“

S evvel kétségbeesve csapá kezeit arczára, míg a zenész majdnem megpukkadt nevetésben.

„Jól esik nektek; — mondá végre, — ti tollal bánó urak; mert minden fölött beszélni tudtok, mindent érteni is hisztek. Most itt ülünk, ki tud itt segíteni?“

„Te, egyedül te!“ kiálta Beaumarchais, kinek fején nyílesen repült át egy gondolat; ide azzal a hangszerral! Taníts ma a legelső elméleti a-durjára e művészetnek; — mutasd meg a legszükségesebb fogásokat: holnap megtanítom rá a királynőt: azután megint eljövök újabb adag tanításért, és úgy tovább, míg mindketten — én és a királynő, egymás által a szükséges ügyesség birtokába jutunk.

És úgy történt, mester és tanítvány e módon nemsokára türethő hangorázók lőnek.

(Az „I-s“ után.)

— a — ly.

Közhasznú tanácsadó.

Az üszögrol.

Az igaz, hogy sokat lehet olvasni a buza-üszögrol, és mégsem bírnak biztos ismeretével annak: miért üszögös a buza? mi okozza a buzaüszög-képződést? vajlon élödi növény-e? kór-e? vagy micsoda? hanem tapasztalásból tudjuk, hogy egyenlő körülmények a buzatermesnél egyenlő eredményeket idéznek elő; üszög ellen beoltott buzavetések hasonló tényezők befolyása után is, igen sokszor üszögösek lettek.

Hogy miért üszögmentes a beoltott buza, és miért nem üszögmentes sokszor a be nem oltott buza? ez oly kérdés, melyre biztosan majd csak akkor lehet felelni, ha a jelenléte fejlettebb vegytan ismerete mellett sikerülend valamely ügyes, türelmes mezei gazdának ellenni a nagyszerű természet törvényeinek azon §§-ait, melyek nem ideiglenes, hanem örök rendszerüknel fogva mindig üszögöt létesítenek ott, hol az üszögképződésre szükségelt vegyi elemek arra szükségelt időben, helyen és körülmények között közbejött akadály nélkül egyesülhetnek.

Addigis azonban, míg biztosan meg fogja tudni az üszög okát a mezei gazda, helyesen cselekszik, ha (az álszégely mellőztével) menti buzavetéseit azon óvszerekkel, melyek sikerülteknek bizonyultak, mint a „Mezei gazdaság könyve“ III-ik kötete 348—551. §§-aiban olvasható. Hogy pedig ilyféle óvszerek hasznosoknak bizonyultak, azt a Hegyalján szerzett és saját tapasztalásom után is állithatom, még pedig következő kísérlet fölemlítésével:

Egy emberemléket haladó időtől fogva legelőül használt gyeppöld, melynek talaja barnás homok, bő korhanyatartalommal, róna, meleg fekvéssel, szabolicsmegeyi Zalkod helység határában 1856-ik év tavaszán először szántott fel 5" mélyen, és egy szántás után görögdiinnyemaggal bevetettvén, bő természettel jutalmazta az 1-szeri szántást és 3-szori kapálást; ezen dinnyeföld 1856 oct. 4-én megszántott ismét csak 5" mélyen, és 2000 □ öles részletenkint 6 véka következőkép beoltott buzával bevetett: egy véka (= 36 itcze) buzára egy tetézt evő kanállal, porrá tört kékkő, ugyanannyi konyhasóval vegyítve, egy itcze meleg vízben tökéletesen felolvasztva locsoltatott meg; ezen folyadékkal jól összekevertetett a buza a vetés előtti nap délután. Egy 2000 □ öles részlet föld pedig ugyanazon buzából, ugyanazon időben beoltatlan maggal vetettét előleges kijelöléssel kísérletképpen, vajlon mi különbség lesz a beoltás kivételével mindenképpen egyenlő buzavetés között: és lett az 1857-ki aratáskor az eredmény közt az a különbség: hogy a beoltott buzavetés után minden 2000 □ öles tétz termelt húsz köből üszögtelen tiszta jó búzát; a be nem oltott buzavetésen pedig 2000 □ öles téren termelt szalmára ugyanannyi, szemre az üszöggel együtt kevesebb valamivel, hanem 2/3-da buza, 1/3-da üszög: pedig a földminőség, mennyiség, mivelés, vetési idő, a vetett mag mennyisége, minősége a beoltáson kívül mindezekben egyenlő volt.

Költ Zalkodon, 1859, dec. 9.

Horváth Ferencz.

Vakmerő kalandok a hazában.

E rovatot hosszúra lehetne nyújtani, ha az egész gyűjteményt e téren akarnánk kizsákmányolni; azonban megelégszünk egyes adatokkal, mik a hosszú téli esték unalmát segítik lefogasztani.

Veszprémegén keresztül vágván a Bakony, míg az rengeteg erdőség volt, biztos menedéke volt a társaság számkiveteteinek, de a megye is mindent elkövetett, hogy az erdőn keresztülvezető nagy országutat biztossá tegye, ezt pedig leginkább ügyes pandurok, elhatározott bátorságu vezetők által érthette el legjobban.

Hasonló egyeniségek már hagyomány utján tudták, hogy életük nem ritkán koczkára van téve, s ha e szerint elszánták is magukat a csavargók, tolvajok üldözésére, azonkívül eszközök kellett lenni, hogy a cselvetésben jól ki legyen számítva minden.

Azt gondolná az ember, hogy ilyen sikamlós foglalkozásra nem találkozik ember; de tekintetbe kell venni, hogy a kifosztottak tekintélyes összegeket szántak arra, hogy a tetteseket kitudhassák, ennek következtében a pandurokat vezető strázsamesterek markát ütötte néha a tallér.

A vett és még reménylett jutalom, hatalmas rugóli szolgálat, s a pandurok éjjel napal hajszolták a nyomot, mely a tettesekre vezethetett, és nem kimélvén a fáradságot, szakadatlan üzték a csavargót.

Veszprémegében a leghíresebb pandurok, így a legügyesebb pandurstrázsamesterek is voltak, ezek közt ismét leghíresebb volt az öreg Szelestey, valképű elszánt ember, ki minden kalandja daczára sem került a rablók boszujára alá; hanem szép csendesen a párnák között halt meg.

Egyik legvakmerőbb esetét beszélendjük el, mely közzásúnk forog, s megérdemi, hogy megemlékezzünk róla.

Kirabolták a kádártai molnárt, néhány ezer forintját vitték el a szorgalmas embernek, s csapást maga vitte hírül Veszprémben, s mielőtt a hatóságnál jelentené, mindjárt fölkeverte Szelestey urat, annak pártfogását határozatosan kérvén.

„Hányan voltak?“ Kérdi az öreg.

„Teljes számmal éppen tizenketten, strázsamester uram.“

„Megismerte őket az ur?“ Kérdi megint.

„Hogyne ismertem volna meg, — felel a molnár, — ez, meg ez volt!“ Mondja a molnár sorban a neveket.

„Nincs vesztegetnivaló idő, — okoskodik az öreg — csak kenyeret és szalonnát tesz a tarisznyába, aztán lóra ülök s megyek!“

„Hányadmagával tetszik megindulni?“ Kérdi aggódva a molnár.

„Uri magam, — aztán meg senki, — hallja az ur, — mert a legények járkdalóba vannak, s negyednapig egyet sem látok közülök.“

„Ugy kár is lesz megindulni.“ Véli a molnár.

„Sohase busuljon az ur én rajtam, — kére kapom én őket, — s ámbár később is beterelem őket, de az keveset használna az urnak; mert addig elpotyogtatná a pénzt, s én a madarat csak kopozva hőznám vissza. Né busuljon az ur, harmadnap mulva itt lesz a kétezer forint.“

Csárdás.

A szegény, megszorodott molnár el-távozott, de nem csak hinni, még reményleni sem mert.

Szelestey uram pandurstrázsamesteri foglalkozásában nem értett a hosszú vigasztalásokhoz, elereszté a kárvalloitat, s elment a nyomon, melyet legbiztosabbnak gondolt, s mire lement a nap, egy biztos embere már annyira utazta igaztá, hogy egy órai lovaglás után a bujhelyre is elért.

Nem messze volt a tanya, egy erdőszlak, hol a tizenkét rabló meleg szobában osztozkodék a pénzen. Szelestey urat még a kutyák sem ugatták meg, úgy ösmerték, azért minden nesz nélkül megköté lovat, kétesövű puskáját a konyhaajtóban megtámasztá, eközben intré a kunyhóban sürgősbőrdű erdőszláknak, hogy meg se nyikkanjon.

A kulcslyukon betekintve, látá, hogy a pénzen osztózkodnak, a fegyverek a szoba sarkában vannak összerakva, nem is gondolván, hogy ily hirtelen nyomukba érjenek.

„Jó munkát kívánok!” Mondja a vén pandur a meglepetteknak, kik annyira a pénzesztőzésbe merültek, hogy a váratlan vendég egészen mellőlük került, s ők még fel sem ugráltak.

„Eszeteknek legyetek, — mondja nekik tovább, — a legénység körülálta a házat, s ha bolondul fölzudultok, mind rakásra lödöznek bennetek.”

„Csuffá lettünk!” mondja az egyik rabló, hirtelen nem tájékozhatván magát.

Már azt előbb is meggondolhattatok volna, — vigasztalja őket Szelestey, leoldván oldaláról a kardot, melyet aztán a sarokba lökött, mintha nem is tartaná szükségesnek, hogy ez a hosszú kés segedelmére legyen, — hanem már most azt kérdelem, megadjátok-e magatokat szépségesen, vagy beeressem a legényeket?”

Hogy a meglepetteknak több idejük legyen, pipára gyújtott, s e pokoli egykedvűség úgy megfogta őket, hogy a legvénebbik könyörögve mondja.

„Strázsamester uram, ha már ennyire vagyunk, igérite meg, hogy nem hágy bennünket összekinzóztatni.”

„Emberségre fogadom, egy ütést sem engedek meg.”

„De majd agyonzsinogelnék?” Kérdi gyanakodva az előbbi.

„Az ellen se legyen kifogástok, — vigasztalja őket Szelestey, — magam kötözlek meg, — mondja, előszedvén zsinogait, — sőt azt is megígérem, hogy egymagam kísérlek egész Veszprémig, egy pandurt sem ereszték közel hozzátok.”

„Mivel strázsamester ur mondja, hát elhiszük!” mondja a rablóvezér, s hátra csapván két kezét, az öreg biztosan, de kinzás nélkül mindjárt megkötözte.

A tizenkét emberrel negyedóra alatt készen volt, aztán kikiáltott az ablakon azoknak, kik ott nem voltak:

„Én magam kísérem be őket, ti pedig messziről kíséretk; — s ugyanekkor a fegyvereket is mind kidobálta az ablakon.

Azután hatával sorbaállítván őket, egy hosszú zsinoggal összefűzte két csapatra, s a pénzt elszedvén tőlük, előttük összeszámlálta az asztalon.

Meglévén a keresett pénz, maga elől ment ki, kardját fölköté, puskáját kézbe vevé, s midőn a lovon volt, kifarancsolta őket.

A meglepett rablók engedelmesen követték az első falug, ott az öreg a bírónál egy alkalmas helyre zárta őket éjszakára, s másnap vasvillásokkal kísértette be őket.

Ez volt az az eset, melyről oly sokáig bámulással beszéltek az emberek, hogy az öreg tizenkét rablót egy maga megfogott.

Vegyes közlemények.

— A pesti kisebbjátékos boltok egyikében a karácsonyi ajándékok vásárlásakor három-ezer forintnyi összeget vettek be.

— A nemzeti színház mellett Vodianerház sarkán, szerdán este a sikamlós utat sokan megkészerültek; mert az ottan levő gesztenyes tanúsága szerint tizenheten csuszak el. Szerencse, hogy valakinek keze vagy lába ki nem törött.

— Utólagosan Zomborban is megülték a Kazincezy-ünnepet. Ugyan Zomborból írják, hogy az ottani német egyesület újabban 400 ft. ára magyar könyvet vásároltatt.

— Kéler Béla karmester „Kazincezy-emléke” című zeneművet írta.

— Jövő évre sorkan ajánlkoztak akadémiai emlékbeszédek tartására. Ezekből mi is megemlítnék néhányat:

— Gr. Desseffy Emil, Keglevics Gábor gróf fölött.

— Eötvös József báró, Reguly és Tocqueville fölött.

— Teleky Domokos gróf, b. Wesselényi Miklós fölött.

— Toldy Ferencz, Döbrentei és Bajza fölött.

— Szalay László, Fabrycz Sámuel fölött stb. stb.

— Az akadémia továbbá részint emlékbeszéd tartására, részint necrolog írására többi közt fölkérti határozta:

— Mikó Imre grófot, Kemény József grófról.

— Fáy Andrást, Ferenczy István szobrászról.

— Lukács Móricot, de Gerando Ágostról.

— Lugossi Józsefet Péczely József-ről.

— Zsoldos Ignácot Császár Ferenczről.

— Brassai Sámuel Bolyai Farkasról, és még sokakat, kiket annak idejében fognak megemlíteni.

— Hollósy L. Kornélia asszonyról megint egy igen szép tényt kell elmondanunk. Ő a pályatársnők iránt való szeretetnek közelebbi igen fényes tanújelét adá, midőn a „Hegedűsné emlékére” kiadandó zeneműre — Zimaytól — száz előfizetőt gyűjtött. A ki tudja, mily nagy fáradság és áldozatba kerül a mai világban száz előfizető összerakása, az nem kevésbé fogja méltányolni ez épen nem mindennapi tettet. Ugyan e zeneműre a nemzeti ügyeket lelkesen pártoló dr. Bókainé asszony 47 előfizetőt gyűjtött. Ily lelkes nők részvétele mellett, nem sokára a sirhalmon fog állni a feledhetlen „Hegedűsné emléke.” (H-r).

— Ma, új év napján van Hauser és Schlesinger urak hangversenye. Ezen alkalommal megjegyezzük, hogy jelenben külföldön utazik Vrabélyi Seraphin kisasszony, ki a zongorajátzásban oly tökélyre emelkedett, hogy művészi utjában a legosztatlanabb tetzésben részesül. Alkalmunk volt a külföldi lapok véleményét olvasni, bántuk az eredményt, mely az illető lakó szerint nem más, mint beismerése a legnagyobb tehetségnek. Bizonyosan tudjuk, hogy a kisasszony a tavaszon külföldi koszu-ruival megjelen a fővárosban, hogy honfiainak egy tisztelt magyar nevet mutathasson be.

Régi képek.

Az utolsó Illésházy gróf, a nevezetes családnak fényes tetteit nem csak nem homályosítá el; hanem úgy élt, mintha rajta kelene elkezdődni a névnek, s minden emlékezet-reméltőségát egy emberéletben neki kellene megörökíteni.

A szegényebb nemesi családok gyermekei közül gondallal összeválogatott évenként tiz-tizenkettőt, s őket a különböző tanodákban pazar bőkezűséggel nevelteté, s addig ki nem ereszté szárnyai alól, míg kész emberekké nem lőnek, sőt még azután is figyelemmel kísérte őket.

Egyike ez ifjaknak a megyei élet jelesei közé jutván, a gróf többibizben találkozott vele, s a szegény fiatal embernek mindig juttatott valamit. Utóbb nagyon biztatta, vásárolna egy kis jószágot; de a fiatal ember tisztelettel válaszolt az unszólásra, hogy neki arra nincsen pénze.

„Csak kaparj össze néhány forintot, s a mi hiányzik én majd kölcsön adom! Biztatja a gróf; de minthogy a fiatal ember így sem mert a vételebe kapni, a gróf kikerdezé, mennyi szerzeménye van?”

„Négyezer forintoskám van, méltóságos uram, az is a grófi pénztárban van kamaton.”

„A hatos kamat meg nem hizlalja ott ötven évig sem, — véli a gróf, — hanem kerestem én már neked olcsó jószágot, és helyetted ki is alkudtam.”

A beszélgetés folytán megmondá az öreg, hol van a jószág, s a fiatal ember nagyon elcsudálkozott, hogy azt oly olcsóért odadják, így kedvet is kapott a vásárhoz.

A hiányzó összeget a gróf adta kölcsön, a fiatal ember kifizé a határidőt a részletek fizetésére, toldaléku azt iratván az egységbe, hogy ha a napot elmulasztaná a fizetésre, a gróf maga határozhat új napot és órát, mit a másik minden ellenvetés nélkül megállni tartozik.

A gróf helybenhagyá a föltételt.

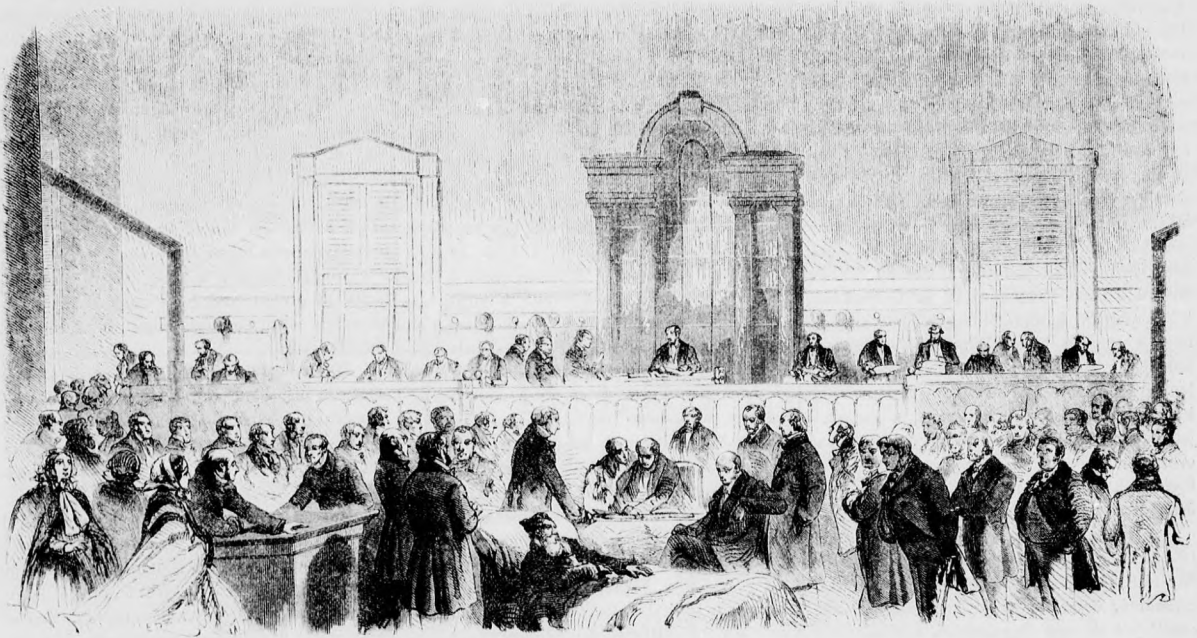
Az első részletfizetésre pontosan megjelent a fiatal ember, a másodikra is. Az öreget megörvendezteté e pontosság; de az meg már vele született gyöngösége volt, hogy nagyon szeretett érdemet, szorgalmat jutalmazni, tehát meghagyta a tisztartónak, hogy lessen meg a fiatal embert, midőn az erdősegen keresztül já a harmadik részlet fizetésére, — s a kanászokkal tartassa fogva három napig.

Ugy lón, a fiatal ember törbe esett, és három napig ülte a fogságot, ezalatt, természetesen, elmúlt a határidő, mi a fiatal embert megszorította.

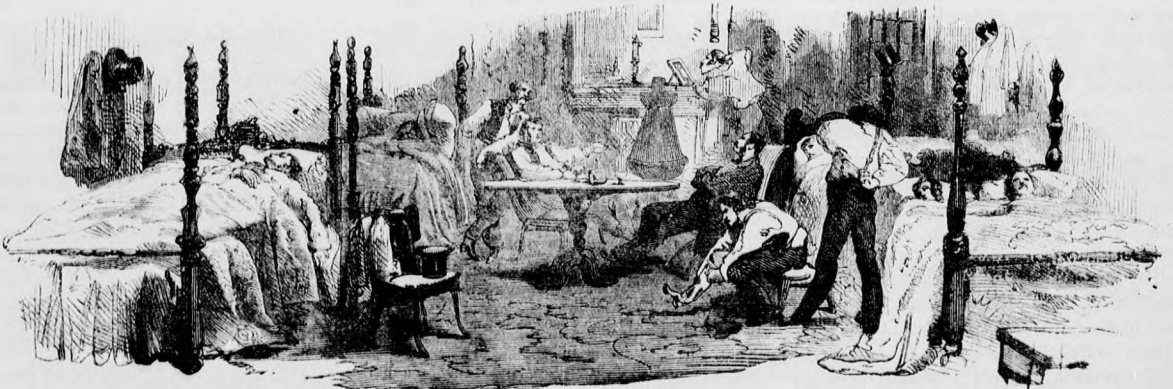
A gróf már messziről figyelmeztette a ké-

A Harper Ferry hadszertár ostroma.

John Brown az eskütszék előtt.

Az eskütszék tagjainak hálóterme a tárgyalás alatt.

sőn érkezött pontatlanságára, s kinyilatkoztatá, hogy most már ő határoz napot az egység értelmé szerint.

„Csak igen rövidre ne szabja az időt, méltóságos uram, — eszedek a másik.

„No, annyi időt mindenesetre hagyok, hogy egy kis szorgalommal előteremthesd a többit, — mondja a gróf, s a szerződésre olvasható betűkkel ezt írta.

Az újabb fizetési határidő: az ítélet napja!

Külföld, világ és népisme.

Az ind lázadók. Nena Salibról újabban azt írják a lapok, hogy a szétszórt felkelők közül mintegy 7000-et ismét táborba gyűjtött volna, így tehát a haláláról számyalt híre nem valósult. Egészen a felkelők száma még folyvást mintegy 14,000-re megy. Az angol kormány azonban folyvást erősíti magát; Laknauban két ind főnököt akasztottak fel, s az aundi exkirály mintegy 12,000 rupiából álló évenkénti nyugdíjért, minden igényéről lemondott.

Az oroszok új foglalásai keleti Ázsiában. Három orosz legyilkolása miatt, kik a Jeddánál horgonyzó orosz hadihajókhoz tartoztak, Murawieff a japáni császárnál elégtételt követelt, ennek következtében nem csak a tett elkövetésénél érdekelt hivatalnokok tétettek le hivatalaikból, de Saghalin félsziget egy része is, mely gazdag kőszénbányákat tartalmaz, átengedtetett az oroszok birtokába. E félsziget északi részét már évek előtt elcsatolták az oroszok, a nélkül, hogy a sinai császár csak részt emelt volna is ellen, de a sziget déli részét egész Kóreáig a sinaiak bírták. Most már itt is tért engedtek az oroszoknak, kik a múlt év kezdetétől fogva azon vannak, hogy a nagy és biztos Wladimir-öbölben egy erődöt s várost építsenek. Oroszthon tehát jelenleg egész Kóreáig bírja az egész partvidéket. Kórea királya is, ki jelenleg a sinaiak s japánoknak adott fizet, kénytelen lesz idővel az oroszoknak meghódolni. Hogy Anglia e térfoglalásoknak nem igen örvend, az magától értetődik.

A marokkói császár fekete testőrsége. Ha nincs háború, midőn minden férfi fegyvert ragadni köteles, a marokkói császárság összes hadereje két testőrségi hadosztályból áll, egy úgynevezett fejből, mely ladajok vagy is arabokból, a nagy pusztá fiából van alakítva, a másik az úgynevezett fekete, melybe csupán mulattok és négerek vétetnek föl. Ez utóbbi iránt több bizalommal viseltetnek, s erre van bízva a szultán személye őrizete, valamint a mequinezai kincstár. Összes számuk mintegy 8000 gyalog, s 1200 lovasból áll. Fegyverzetük egy hosszú puská, egy kard, mely nem annyira görbe, mint a keletieké általában, és egy vagy két yatagan, ezek hosszú kések, melyekben a marokkói jobban bízik, mint a kardokban. Ruházatuk keleties, a lovasság annyiban egyforma, mennyiben mind szürke paripák vannak. A katonaságnál az a neveléses szokás divatozik, hogy midőn új puskát kapnak, azt pusztá kézzel nem szabad érinteniük, s egy posztódarabot tesznek a kezükre. A mostani szultán, testőrségét 12,000 emberrel szaporította, s ezeket mind angol fegyverekkel látta el. —e—

A frederiksborgi kastély leégése.

A lapok a frederiksborgi kastély leégését beszélik. A három század előtt — így olvassuk — II. Frigyes által megkezdett s IV. Keresztély által pompásan bevégzett s erős téglából, a legnemesb renaissance modorban épített frederiksborgi mulatókastély, mely Kopenhágától éjszaknyugatra 5 dán-mértföldnyire fekszik, f. évi dec. 17-én oly tökéletesen leégett, hogy csak az alsó falak maradtak meg. A tűz először reggeli 4 óraker vetetett észre egy, a negyedik emeletben levő tekeszobában, a közép szárnyban, hol a király szobái voltak, az első teremben. Roppant erővel terjedt az el minden irányban; minden ségely hiában volt, még maga a királyé is, ki délutáni 3 óráig nagy tevékenységet fejtett ki a tűzvész színhelyén. A fecskendők nem érthették el a kastély magas ormait. Reggeli 6 óraker a templomóra utóljára ütött; 7 óra előtt $\frac{1}{4}$ -el a torony leomlott. Ezen pompás templomban koronázott meg VIII. Keresztély király. A szószekek, az ezüst oltár s az ezüstcsillárokat megmentették. A templomot erős boltívei először még megoltalmazták, de déli 12 óraker nagyrészt leomlottak s 9 embert temettek romjaik közé, kik közül többen halálosan megsebesültek. A leltárból a nagy ezüst teríték, a becses gyűjteményi tetemes része s némely antik butorok mentettek meg. A tekeszoba fölött volt a király éjszakai régiségeinek legújabb adaszállított gyűjteménye. Minden leégett. A főépületből, hol a lovagterem volt, csak a falak állanak fenn; a templomnak egy kis része, a legszelebb, épen maradt. A külső kastély-épületek, egész kapu s toronnyal, a láng megéktelte. Mély gyász honolt a király arczán, midőn kedvenc kastélyának romjait elhagyá. A pompás kastély főépülete, mely közvetlenül egy kis tó vizéből emelkedett fel, a pinczeteréken kívül 4 emelet volt, részle födve s szobrászati művekkel gazdagon díszítve. A kastélynak 4 váruddvara, 4 boltíves hídja s 6 nagy kapuja volt. Az új goth stílusban épült kastély-templom igen gazdagon volt díszítve tömör ezüst oltári s szószekei ékítményekkel, számos márványoszloppal, becses olaj s üvegfestményekkel. A templom fölött volt a 77 rőfnyi hosszúságú s 21 rőfnyi szélességű, de csak 10 rőfnyi magasságú lovagterem. Egy, az 1658—59-diki svéd háborúig ezüsttel gazdagon kirakott fekete márványkandalló nagy részét foglalá el az egyik oldal falnak. Az úgynevezett „Rosen“-ben (IV-dik Keresztély korában lovagterem) az összes elhunyt elefánt Daneborg rend lovagok ezimerei és jelszavai voltak láthatók. Ezenkívül megemlítendők: az audientia-házban tanácsterem, mely VI-dik Keresztélytől nyerte földszítését, a Wuldamer-terem, a trón-szoba s a szerencsétlen Karolina-Matild királynőnek gazdag stukaturával díszített kabinetje, hol egy ablaktáblán ezen jellemző sajátkezü fölirat volt olvasható: „O kegt me innocet, make others great.“ (Oh! tarts meg ártatlanságomban; tégy másokat nagyokká.) Számos becses képeken kívül, a kastély különböző nagy teremeiben, a kisebb szobákban, a 3. s 4-dik emeleten, a bels külföld történelmi nevezetességű személyeinek arcképesarimoka volt látható. A toronyközül két kerek torony II. Frigyes korából

eredt s annak jelszavát hordá magán az 1562. évszámmal. Az ezen király korabeli többi épületek lerontattak, midőn IV. Keresztély, nagy építési kedvében, saját szállóhelyét még nagyobbzserben szándékozott fölépíttetni. Az újraépítés 1602—1608 között ment végbe.

Adomák.

Valaki elment faluzni, visszajövet elérte a hetes eső, mely az utak sarát feneketlené változtatta. A parasztkoeci tengelyig vágott a szürnyű puhaságban, s az utas megunta az ülést, s minthogy a paraszt emberséges őszinteséggel azt is mondta, hogy ő már éjszakára majd csak itt is kinn marad az Isten szabad ege alatt, az uri fajta embernek nem volt kedve hasonlót tenni; hanem sárczipőiben bizva, köpönyegét magára kapta, s megindult a puha uton a város felé, mely már egy sem vala messze.

A sár nagyon ragaszkodott hozzá, s tartóztatta az urat, hogy már ne siessen valami lóhalálban; de ő csak folytatta az utat, melynek nem annyira szélét, mint hosszát mérte, s nem tartván elébe senki a mécses, lépett oda, hova tudott, és a sárnak bőséget már egész lábászárán czipelte.

A sár mindinkább ragadt, és a sötétségben nem tájékozhatván magát, ment úgy találonképben, s egyszer egyik lábával czombig süllyedt a puhaságban.

Egyik lábával meglehetősen tartózkodván, a másikat módjával rángatta, nehogy a sárczipő a fenéken maradjon, hova már kézzel csakugyan nem fogna alányulni.

Addig mozgatta a lábát, hogy végre kihuzta, de a mint érzé, hogy nagyon fázik, tökéletesen meggyőződött, hogy a sárczipő a kátyuba ragadt.

Megindult újra, s a mint az ut szegélyére ért, most már biztosabb uton ment; de megboszankodva azon, hogy az egyik sárczipő oda van, mérgében röstelte a másikat is czipelni; tehát lerántá azt is, és az országút mellett folyóba vetette.

Haza ért, de oly sárosan, hogy lábairól előbb le kelle vakartatni a sarat.

A mint a veszelé letisztogatta az oda nem tartozót, bámulva veszi észre a gazda, hogy az elveszettnek hitt sárczipő megvan, hanem az hiányzik, a melyiket bosszuságában ő maga dobott a folyóba.

Építészeti, szobrászati.

— Turinből valaki következő állírt terjesztette el: Velencében a dogék tereme őszsz fog roskadni, a faltetőzet freskó-festései, Tintoretto legszebb műve, szétmállottak s lehulltak. Erre a „Gazetta di Venezia“ ekként felelt meg: Itten nincs doge-terem, ha csak a doge palotában levő tanácsterem nem értik az alatt, melynek őszszeroskadásáról szó emlíket lehet. S freskói is már csak azért sem hullhatnak le, mert nincsenek. sat.

— Görliczben, hol a Schillerűnépely színterendőri beavatkozás által homályosított meg, s a város önkénytes kivilágíttatása meggátoltatt, ez űnépelyre tett adakozások annynyi fölszeget adtak, hogy egy Schiller-émlék fölépíttatását fogják eszközölni.

Nemzeti színház.

(Indítvány a magyar ruhatar ügyében.)

Színházunk körül legérdekesebb újdonság Stégernek szerződötése harmincz előadásra kétezer forintért. Az intézet szerencsésen járt el ez ügyben, s ha már az operára volt gondja, nem kételkedünk, hogy a drámára épen anynyi gondja leszen, és Egressyt, Réthyt és Szizgethyt iparkodik szerződötetni. Míg ez meg nem történik, az intézet beteg, és e sülödésben előhaladásról szó sem lehet.

Ezuttal szabadjon nem annyira az igazgatóság, mint a közönséghez szót intézni a színpadi magyar ruhák iránt. Intézetünk e tekintetben nyomoruságra jutott, s apáink oly viheses ruhában jelennek meg, hogy a ruha avultsága nagyon hihetővé teszi, hogy az ősök régen éltek; de hogy ily fakó köntösben jártak volna, nem akarjuk himni.

Egy régi darabot végig nézni szánalom nélkül alig lehet, a színes bársonyok zsbárusi czondrák, az aranyozás rongyos maradéka jobb időknék; legujabb a bélés, és a legközelebbi kénytelen tatarozásnak tanúsága, s vássonmineműségét rettentőn bevallja.

Ez nem maradhat így, s ha intézetünk pénztára hirtelenében nem bírja meg az újítást, mentjük meg önmagunkat a szegénytől, s ha már székeket adnak a muzeumba a meggyék, magyar ruhákat készíthetnének az egyes városok derék lakói, s nagy hamar olyan gyönyörű ruhatarunk lesz, minőt csak jó kedvünkben kívánhatunk.

Ha az illetők ez ügyben a színház igazgatóságával érintkeznének, a legjobb utasítást kapnák, s minden városnak külön rajzot kü-

denének, legalább a rajzok változatossága is emelné a dísz, mi a magyar színházat megilleti.

Mi hír Budán?

— Az idei esztendő egy nappal hosszabb lévén, mint a tavali, szeretnék a kis diákok, ha ez a nap épen esütörtök találna lenni.

— A világ mennyire megokosodott, a ki uj évre jót kíván, mindjárt tenyerét is kitarja, hogy az árát megkaphassa. Azonban még ez nem elég, azt is megérjük, hogy a szabó és a varga laza küldvén uj évkor az árjegyzéket, az utolsó sorban ez áll a kabátok és fejelés eszímák után: A tekintetes urnak boldog új életet kívántam, jár érte öt forint és huszonöt krajczár uj pénzben. (Ezt is uj pénzben számitják ki; mert különben a régi pénzben aránylag elvesztenének huszonöt krajczárt.)

— Az uj ipartörvény szerint igen könnyű lesz iparossá lenni. Bár csak az is benne volna az uj törvényben, hogy a mely árjegyzéket háromszor küldtek el egymásután, negyedikszor csak fél év múlva szabadjon alkalmazkodni vele.

— Az akademia számára házat készülnék venni, s e czélból már egyesek adakoztak is. Mi is szivesen adakozandunk, kivált, ha bizonyos egyéniségek belátandják, hogy ők az akademiaba csak úgy illenek, mint az a nap-számos, ki tiz garasért segíti fölhordani a téglát.

— Valami iparlovag vendéglőkben csavarog egy ivvel, és Szentpétery Zsigmond elhunyt jeles színészünk emlékére pénzt szed, s mint halljuk, csinos összeget kapargat össze a jó hiszemű utasoktól. Egy jó ismerősünk ma-

gára vállalta, hogy az élelmes ficzkót megcsipi, s ha egyéb emléke nem lenne is Szentpéterynek, bizonyosak vagyunk, hogy ő megemlegeti Szentpéterit!

— Véletlen bepillantván előfizetők névsorába, észrevettük azon csapást, hogy egyik előfizetőnk férjhez ment olyan egyénhez, ki maga is előfizetőnk. Így tehát két előfizetőnkből egy lett; kérjük azért a hölgyeket és urfiakat, egy házasonjanak, hogy nekünk kárt ne tegyenek.

— Valamelyik vidéki derék magyar városból a takarékpénztári pénztárnok megszökött kilencezer forinttal. Ezt talán csak azért vitte el, hogy mégis elhagyják neki, hogy csakugyan — pénztárnok volt.

— A bérkocsiosok elkezdének magyarul köszönni, és az emberek ugyanakkor meg-süvegelik. Bizony maholnap furesán járunk a civilisatióval, mit az Allgemeine hirdet; mert mikor a bérkocsios nemétül gorbabáskodott, a civilisatiót akár pokrócznak is fordíthatuk volna.

— Ugyanaz Allgemeine azt írja, hogy Pesten megfogják az embereket, kikérdezik: magyar-e vagy német? És ha németnek mondja magát, kigunyolják. Az illető levelezőt figyelmeztetjük, hogy mikor nézeg, ne menjen az utcára; mert ha elesik, nem azért nevetik ki, mert német; hanem mert megitta az eszét.

— Az akademia több derék német tudóst nevezett ki levelező tagnak. — A nagy gyűlésen pedig Humboldtról tartottak emlékezésedet. Levesszük a kalapot az érdem előtt, pedig jó lesz tudni, hogy annak is már nagy értelme van, ha a magyar ember a kalapját valakinek meg sem billenti.

Laptalajdonos és felelős szerkesztő: Vas Gereben, lakása Sebestény-tér 3-ik sz. Kiadó: Werfer Károly.

TUDÓSÍTÁS LAPUNK EZ ÉVI FOLYAMÁRÓL.

Az irodalmi erők összegyűjtésén kívül, lapunkat, föladatunkhoz illőleg, a hazai főtészettel kapcsolván egybe, nem elégszünk meg a szokott képekkel, melyekről pedig külön lenyomatokat is huzatunk le, s azokat előfizetőnk számára szerfölelt mérsékelt árért adjuk, elhatároztuk, hogy előfizetőink a jövő fél évben

két jutalom példányt adunk,

még pedig egyiknek

MADARÁSZ GYÖZŐ HUNYADI LÁSZLÓJÁT

OLAJFESTÉKŰ SZINEZETT NYOMATBAN.

E kép az, mely a pesti múkiállításban oly rendkívül meglepte a közönséget, hogy Madarász Győzöt a magyar művészet jelesévé avatá. Nagysága a képnek: magassága 1 $\frac{1}{2}$ láb, szélessége 2 $\frac{1}{2}$ láb. Kiállítás pedig oly fénynyel történik, mi az ilyen remeket megilleti.

Hasonló nagyságu és értékű képet még a külföldiek sem adtak, épen azért midőn a versenyben olyan diszművet adunk, mi a hazai festészek egyik legelső remeke, bizton számítunk olvasóközönségünk gyámolyítására.

Hunyady-képünket fára göngyölve januárhoban küldendjük szét.

Egész éves előfizetőinknek még egy másik jutalékpéldánnyal kedveskedünk, melynek tárgyát annak idejében tudtul adandjuk.

H I R D E T É S E K.

ALKALMI AJÁNDÉK

KAZINCZY-MELLTŰK

(Camée)

a „Divatesarnok“ kiadó-hivatalában 5 ft. ujp. kaphatók.

A cs. kir. szabadalmazott

divatos csizma és cipő-raktár,

(Pesten, Kigý-utca 4. sz. a.)

ajánlja a magas nemesség, valamint a t. cz. közönségnek nagy labbelli-készletét a legutányosabb szabott áron, melyek közül különösen kiemelhetők az egyedül nálam található kényelem cipők férfiak és hölgyek számára. Megrendelések a legpontosabban fogantatottak. (60-3-3)

Werfer Károly műintézetében

(felső-dunasor 10. sz. a.)

a leggyorsabban készítettnek tánczvizalmi és estély-jegyek, tánczrendek és tánczvizalmi hirdetések fekete vagy színes, arany vagy congrég dombornyomatban; melyekből 100 darab 1-25 ftba kerül.

A honi cs. k. szabadalommal ellátott gécsi (42-7-7)

Gyapju- és posztógyár

ajánlja legjobb honi terméket, mint posztó, felposztó, Duffel, Tosquin, Perouvien, Brésl Ázor és egyéb még e szaknába vágó cikkeiket a legutányosabb áron.

A gyár rakhelyei Pesten, Debreczenben, Miskolczon és Losonczon léteznek; bizományi raktárt tart:

Demszy és Laszgalinernél Kassán; Dapsy Gyulánál Lőcsén; Roydiska Lajosnál Eszéken.

KALAP-HIRDETÉS.

Müller Tamás kalapos mesternél (király-utca 16. sz.) elfogadtatnak mindenemű kalapok festésére, kitisztításra és divatosításra; azonkívül tart a fent nevezett nagyszerű készletet mindenféle kalapokban, melyek közül különösen ajánlhatja **divatos selyemkalapjait** 2 ft 30 kron; ez oknál fogva bátorokdát magát azon kecsesetű reményvel biztatni, hogy a tisztelt közönség bő megkeresésével találkozni fog. 58-3-3

Meghívás

a karácsonyi pyramis megtekintésére.

Herzberg S.-nél (nagyhid-utca a fehér hajó átteleneben) található meg-lépő nagy választékban karácsony-ujvévi alkalmi tárgyak.

Raktára Bécsben Bischoffgasse Nr. 770.

Mindezen tárgyak ugyanott vásárolva vagy eszerben is elfogadtatnak. 57-3-3.

A legújabb ujévi ajándékok!

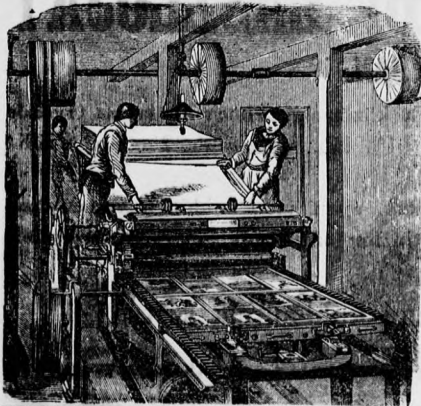
Alulirt disznú- és bútorraktarában következő ünnepi ajándékok igen alkalmas tárgyak szerezhetők meg:

Iróasztalok hölgyek és férfiak számára; női pipere-asztalkák, Buffets és Credenzok, pipere-szekerények tükrökkel, női varró-asztalkák, dolgozó-kosarak, papír-kosarak, mosdo-piperék, eszúttartó szekrények, állványok, könyvvállványok, esemege-asztalkák, pipázó asztalkák, álló tükrök és tea-asztalok mindennemű legjobb fajta famenekből, de különösen Mahagony-, dió-, palisander és rózsafából készítők.

Azonkívül bútor-, disznú- és esztergályos munkák alulirtnál a legutányosabb áron készíttetnek.

Holländer József,
király-utca 6. szám.

59-3-3.

PEST 1860. NYOMATOTT WERFER KÁROLYNÁL, FÖLDUNASOR, NÁKÓ-HÁZ 10. SZÁM.

Az ujonnan javított

HIDEG ENYV

NADLER JÁNOS

cs. kir. szabadalmazott gyárából

(kigyóutca 16. sz. a.)

ragadóságánál fogva különösen ajánlható könyvkötő- és disznúképzítőknék, azonkívül papír selyem és bőr összeragasztására, üveg és porcellain összeragasztására különösen alkalmas, valamint a cs. k. hivatalokban és irodákban a gummi helyett használható.

Ezen enyv kapható minden papír- és fűszerkereskedésben azonkívül pedig Oszwald Antal urnál a nádortezsában; és Oszwald József urnál, Bécsben Wollzeile Nr. 769-771. (56-3-3)

Photogen- és photogen-

LÁMPA-RAKTÁR.

Photogen (hydrocarbure, szénvízilégyen), mely azonban el nem eszerendő más új találmány világítószerekkel, **mindennemű világításra** legjobban ajánlható; és fehér lángjának **rendkívül világítása, nagy olcsósága,** de leginkább **hosszu ideig tartó égése** által a répaolaj és más efféle világítószerek fölött az elsőseget méltán megérdemli.

Egy font valódi photogen 5'' széles büllel, mely két stearingyertya lángjának erejével bir és 54-56 óráig is elég, kerül 46 uj krba; ennél fogva **egy óral világítás** körülbelül $\frac{1}{4}$ uj krba kerül, oly lámpáknál pedig, melyeknél a bül 7'' széles, 38-10 óráig ég; miközben hét stearingyertya világító erejét ömlesztí szét magakörül, **egy óral világítása** mindamellet csak 1 $\frac{1}{4}$ uj krba kerül.

A photogen-lámpák mindenféle neme náham nagy választékban és a legutányosabb gyári áron megszerezhető; az utatásit figyelembevételével kezelésük igen tiszta és kényelmes.

Illatos photogennel szinte szolgálhatok.

Miután a **bécsi cs. k. légszesz-lámpagyár, melytől én** ezikeimet veszem, az ősz és tél folytán teendő nagyszámú megrendeléseknek alig lesz elegendi temi, tehát fölkérem a t. cz. közönséget, hogy nagyszámú lámpák vagy utzalámpák szükséglete esetében, azt velem idejében tudassa, hogy a kellemetlen hátráltatás elkerültesse.

NADLER J. Wm.,

cs. kir. szab. nagykereskedő, Zrinyi-utca 9. sz. a.

(51-6-6)

WERFER KÁROLY KÖNYVNYOMDAJA

(felső-dunasoron 10. szám alatti Nákó házban.)

készít 2 óra alatt 100 darab legfinomabb francia fénypapírra nyomott látogatójegyet igen csinos tokkal együtt 1 fl. 50 kr. o. é. egy szinte címjegyek több százbéli megrendeléseknél százanakint csak 1 o. é. forintba kerülnek.

Werfer Károly,

KÖNYVNYOMDÁJA „GUTTENBERGHEZ“

Pesten, feldunasor, gr. Nákó-házban 10-ik szám alatt.

Elvállal mindennemű tudományos, szépirodalmi, képes és disznúképzítő; valamint művészeti s kereskedelmi munkák színes, aranyozott, vagy fekete nyomását; egyszerű- és időszerű folyóiratok, és napilapok kiállítására is teljesen föl van szerelve. E nyomdával egyesült

HASKE és TÁRSÁNAK

fametsző, dombornyomó, aczél-, réz- és kömetsző műintézete, készít s elvállal: aczél-metszést, olajfestékes és szinnyomatú képeket, mindennemű disznú- és éknyomatot, arczképeket, váltókat, számlákat, címnyomatokat, látogatójegyeket sat. sat. s mindezt a megrendelés szerint fekete vagy színes nyomásban. Készít továbbá műlemezeket írásra és vízjegyekre.